



Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1425/2022
31.05.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић, Владиславе Милићевић, Јасмине Стаменковић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Слободан Јовановић адвокат из ..., против тужене Републике Србије - Министарство здравља, коју заступа Државно правобранилаштво - Одељење у Лесковцу, Канцеларија Врање, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1583/2022 од 23.03.2022. године, у седници већа одржаној дана 31.05.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1583/2022 од 23.03.2022. године.

УСВАЈА СЕ ревизија тужиле и **ПРЕИНАЧУЈУ** пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 1583/2022 од 23.03.2022. године и пресуда Основног суда у Врању П1 634/21 од 03.02.2022. године тако што **СЕ ОБАВЕЗУЈЕ** тужена да тужили, на име потраживања које тужила има према Здравственом центру у Врању по решењу Основног суда у Врању ИИ 4281/17 од 26.07.2017. године, исплати неплаћене трошкове превоза за долазак и одлазак са рада и то: за април 2013. године у износу од 1.450,00 динара са законском затезном каматом од 31.05.2013. године, за мај 2013. године у износу од 1.450,00 динара са законском затезном каматом од 30.06.2013. године, за јун 2013. године у износу од 1.450,00 динара са законском затезном каматом од 31.07.2013. године, за јул 2013. године у износу од 1.450,00 динара са законском затезном каматом од 31.08.2013. године, за септембар 2013. године у износу од 1.450,00 динара са законском затезном каматом од 31.10.2013. године, за октобар 2013. године у износу од 1.450,00 динара са законском затезном каматом од 30.11.2013. године, за новембар 2013. године у износу од 1.450,00 динара са законском затезном каматом од 31.12.2013. године, за децембар 2013. године у износу од 1.450,00 динара са законском затезном каматом од 31.01.2014. године, за јануар 2014. године у износу од 1.450,00 динара са законском затезном каматом од 28.02.2014. године, за фебруар 2014. године у износу од 1.450,00 динара са законском затезном каматом од 31.03.2014. године, за март 2014. године у износу од 1.450,00 динара са законском затезном каматом од 30.04.2014. године, за април 2014. године у износу од 1.450,00 динара са законском затезном каматом од 31.05.2014. године, за мај 2014. године у износу од 1.450,00 динара са законском затезном каматом од 30.06.2014. године, за јун 2014. године у износу од 1.450,00 динара са законском затезном каматом од 31.07.2014. године, за јул 2014. године у износу од 1.600,00 динара са законском затезном каматом

од 31.08.2014. године, за септембар 2014. године у износу од 1.600,00 динара са законском затезном каматом од 31.10.2014. године, за октобар 2014. године у износу од 1.600,00 динара са законском затезном каматом од 30.11.2014. године, за новембар 2014. године у износу од 1.600,00 динара са законском затезном каматом од 31.12.2014. године па све до коначне исплате, трошкове парничног поступка у предмету П1 604/16 у износу од 33.039,00 динара са законском затезном каматом на износ од 28.500,00 динара од 17.04.2017. године до исплате и трошкове извршног поступка у предмету ИИ 4281/17 у износу од 7.008,00 динара, а **ОДБИЈА** захтев тужене за накнаду трошкова парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да на име трошкова целог поступка исплати тужиљи износ од 97.208,00 динара у року од 8 дана од пријема преписа пресуде, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Образложење

Пресудом Основног суда у Врању П1 634/21 од 03.02.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужиља тражила да се обавезе тужена на исплату новчаног потраживања које има према Здравственом центру у Врању по решењу Основног суда у Врању ИИ 4281/17 од 26.07.2017. године, у новчаним износима наведеним у овом ставу изреке са законском затезном каматом на сваки новчани износ почев од доспелости до исплате. Ставом другим изреке, обавезана је тужиља да накнади туженој трошкове парничног поступка у износу од 30.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 1583/2022 од 23.03.2022. године, одбијена је као неоснована жалба тужиље и потврђена пресуда Основног суда у Врању П1 634/21 од 03.02.2022. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиља је, због погрешне примене материјалног права, благовремено изјавила ревизију предвиђену чланом 404. ЗПП (посебна ревизија).

По оцени Врховног касационог суда, у овом спору потребно је дозволити одлучивање о тужиљиној посебној ревизији јер приложене одлуке ревизијског суда у истим или битно истоветним чињенично-правним споровима потврђују неуједначену судску праксу.

Из тог разлога, на основу члана 404. ЗПП, одлучено је као у првом ставу изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужиље основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је покренула извршни поступак против извршног дужника Здравственог центра у Врању ради наплате новчаног потраживања из радног односа (трошкови превоза) утврђеног правноснажном и

извршном одлуком (поравнањем) Основног суда у Врању П1 604/16 од 16.03.2017. године и трошкова парничног поступка досуђених тим поравнањем. Предложено извршење одређено је решењем о извршењу Основног суда у Врању ИИ 4281/17 од 26.07.2017. године којим су трошкови извршења одређени износом од 7.008,00 динара. Извршење спроводи јавни извршитељ који је 01.08.2017. године донео закључак о спровођењу извршења преносом новчаних средстава са рачуна извршног дужника. Тужила у извршном поступку није наплатила своје новчано потраживање јер је рачун извршног дужника у блокади на основу принудне наплате према подацима НБС непрекидно од 14.04.2016. године. Тужила је 12.08.2019. године поднела предлог за промену средстава извршења, али јавни извршитељ о том предлогу није одлучио. Здравствени центар Врање је идиректни корисник средстава Републичког фонда за здравствено осигурање, а оснивач Република Србија - Министарство здравља. Извршни дужник се финансира претежно из уступљених јавних прихода-доприноса за обавезно социјално осигурање сагласно уговору са Републичким фондом за здравствено осигурање Филијала Врање, из буџета Републике Србије, сопствених средстава (партиципација) и евентуалних донација.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио тужбени захтев тужиоца налазећи да се не могу применити одредбе Закона о стечају, јер су здравствене установе самостална правна лица која за своје обавезе самостално одговарају, имајући у виду да средства намењена за зараде у друга примања запослених у тим установама не спадају у обавезе које тужена обезбеђује у оквиру вршења оснивачких права, те да није доказано да су исцрпљена сва средства извршења у извршном поступку прописана Законом о извршењу и обезбеђењу. Другостепени суд је прихватио закључак првостепеног суда уз додатну аргументацију да у овом случају нема места примени члана 14. став 3. Закона о стечају и обавези тужене државе (оснивача Здравственог центра Врање) на исплату тужиљиног новчаног потраживања, те да би до испуњености услова за солидарну одговорност оснивача дошло у ситуацији наступања разлога прописаних у члану 129. став 1. тачке 4. и 6 Закона о извршењу и обезбеђењу, због чега чињеница да је рачун основаног субјекта над којим се не спроводи стечај дужи период у блокади не доводи до аутоматизма до примене одредаба Закона о стечају и одговорности оснивача. Нижестепени судови нису оценили приговор застарелости који је тужена истакла у одговору на тужбу.

По оцени Врховног касационог суда становиште нижестепених судова засновано је на погрешној примени материјалног права.

Одредбом члана 14. став 1. Закона о стечају, поред осталог, прописано је да се стечајни поступак не спроводи ни према правним лицима чији је оснивач Република Србија, Аутономна покрајина или Јединица локалне самоуправе, а која се искључиво или претежно финансирају кроз уступљене јавне приходе или из републичког буџета, односно буџета аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Према ставу 3. наведене одредбе, за обавезе правног лица над којим се у складу са ставом 1. тог члана не спроводи стечајни поступак, солидарно одговарају њихови оснивачи.

Поштујући ову законску одредбу, код утврђене чињенице да тужила своје новчано потраживање не може наплатити јер се извршни дужник налази у непрекидној блокади од 14.04.2016. године и да се над њим не може спровести поступак стечаја, тужена солидарно одговара за дугове извршног дужника чији је оснивач и који се претежно финансира кроз уступљене јавне приходе из Републичког фонда за здравствено осигурање. Дакле, солидарна одговорност тужене за обавезе Здравственог

центра у Врању, чији је оснивач, постоји на основу цитиране одредбе Закона о стечају у случају када су испуњени материјално-правни услови за отварање стечајног поступка, што је и трајнија неспособност дужника за плаћање. Због тога су нижестепени судови погрешно применили материјално право када су закључили да је услов за одговорност тужене окончање извршног поступка, односно његова обустава из разлога предвиђених чланом 129. став 1. тачке 4. и 6. Закона о извршењу и обезбеђењу.

Приговор застарелости тужиљиног потраживања који је тужена, са позивом на члан 196. Закона о раду, истакла током поступка није основан. Означеном одредбом прописано је да сва новчана потраживања из радног односа застаревају у року од три године од дана настанка обавезе. Рок застарелости прописан одредбом битан је само до момента подношења тужбе суду или захтева другом надлежном органу ради остварења потраживања из радног односа. Међутим, овде је реч о ситуацији када је правноснажном судском одлуком то потраживање утврђено, због чега више не важи рок застарелости самог потраживања ради чијег остварења је захтевана судска заштита. Овде се примењује посебан рок застарелости од 10 година прописан чланом 379. став 1. Закона о облигационим односима за сва потраживања утврђена правноснажном судском одлуком и одлуком другог надлежног органа или поравнањем, па и за она за која закон иначе предвиђа краћи рок застарелости.

Тужиљино новчано потраживање утврђено је поравнањем Основног суда у Врању П1 604/16 од 16.03.2017. године којим је одређен рок за испуњење обавезе у трајању од 30 дана од дана његовог закључења. Тужба у овом спору поднета је 29.04.2021. године, што је пре истека рока застарелости предвиђеног чланом 379. став 1. ЗОО, због чега тужиљино потраживање према туженој није застарело.

На основу изнетог, применом члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у другом ставу изреке.

Одлука о трошковима поступка, садржана у трећем ставу изреке, донета је на основу члана 165. став 2. у вези са члановима 153. став 1. и 154. став 1. ЗПП. Тужиљи су према опредељеном захтеву досуђени трошкови и то: за састав тужбе у износу од 9.000,00 динара, жалбе и ревизије од по 18.000,00 динара, заступања на два одржана рочишта у износу од по 10.500,00 динара и трошкова вештачења у износу од 7.000,00 динара. Тужиљи су признати и трошкови на име судске таксе за тужбу, првостепену пресуду, жалбу и другостепену пресуду у износу од по 3.026,00 динара, ревизију и одлуку по ревизији у износу од по 6.052,00 динара. Висина трошкова одређена је према вредности предмета спора, применом Адвокатске и Таксене тарифе. О траженој затезној камати на трошкове поступка, одлучено је применом чланова 277. став 1. и 324. став 1. Закона о облигационим односима.

Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**